צו דער פראגע וועגען א פערמאנענטען קאנגרעס אין אמעריקא

(א דיסקוסיאנס־ארטיקעל.)

פון לעא וואלפסאן.

די קאנפערענץ פון די אידישע ארגאניזאציעס, וועלכע איז ניט לאנג אפגעהאלטען געווארען אין ניו יארק, האט [..]לט ארויסגעגעבען וואס פאר א פלאנטער עס עקזיסטירט אין דער קאנגרעס פראגע. די קאנפערענץ אנשטאט קלאר צו מאכען דעם ענין, און איין מאל פאר אלע מאל פארמולירען א דייטליכען פראגראם און פלאטפארמע, האט די פראגע נאך מעהר פארפלאנטערט. עס זיינען אויסגעמישט געווארען יעצטיגע, וויכטיגע, דרינגענדע אישוס, מיט טעארעטישע, אידעאליסטישע פראבלעמען, פראקטישע, אנגעלעגענהייטען מיט ווארימע שטרעבונגען. דער עולם, די גרויסע מאסען, ווייסען יעצט נאך דער קאנפערענץ, גראדע אזוי פיעל, אדער אזוי וועניג ווי פריהער, אבער וואס עס האט זיך געהאנדעלט, און האט נאך פיליכט ווייניגער אינטערעס אין דער גאנצער אנגעלעגענהייט. קיינער צווייפעלט אין דער ערנסקייט און איבערגעבענהייט צו אידישע אינטערעסען, פון די הערן, וועלכע האבען פארופען די קאנפערענץ, עס איז אבער געווען זייער פליכט צו וויסען גענויער וואס זיי האבען געוואלט און דערנאך מיט פארטיגעס און קאנקרעטעס ארויסצוקומען צו דעם עולם.

פון וואנען איגענטליך קומט ארויס דער גאנצער פלאנטער?

ווען מען רעדט פון דעם קאנגרעס ווערען אויסגעמישט צוויי באזונדערע פראגען. איינע איז דער יעצטיגער קאנגרעס און די אנדערע איז די אידעע אדער וואונש פון א פערמאנענטען אידישען קאנגרעס. דאס זיינען צוויי באזונדערע געגענשטענדען און באדארפען באזונדער באהאנדעלט ווערען. עס איז אמת, אז עס איז פאראן א שייכות צווישען די ביידע פראגען אזוי לאנג אבער, ווי מיר וועלען אויסמישען דאס קאנקרעטע — דער יעצטיגען קאנגרעס, מיט דעם טעארעטישען — די אידעע פון א פערמאנענטען קאנגרעס ווי גוט און וויכטיג זי זאל ניט זיין, וועלען מיר קיינמאל ניט קומען צו קיין טאלק.

אם אנפאנג האט טאקע עקזיסטירט נאר איין פראגע, די אומשטענדען אבער האבען זי צוטיילט, און מיר מוזען אנערקענען די פאקטען אזוי ווי זיי זיינען — באטש זיי זיינען ניט ווי מיר ווילען. מיר זיינען באגאנגען א גרויסען פעהלער מיט דעם וואס מיר האבען אויפגעגעבען אונזער אריגינעלען פלאן פון א פערמאנענטען אידישען קאנגרעס, געשאפען אויף דעמאקראטישע יסודות א. ז. וו. אבער מיר מוזען יעצט האנדלען לוט די יעצטיגע אומשטענדען דיקטירען, אפילו ווען עס טוט וועה. מיר מוזען אנערקענען, אז דער יעצטיגער קאנגרעס האט ליט צוטון מיט דעם פערמאנענטען קאנגרעס וואס מיר האבען געוואלט און נאך מעהר, אז דיעזער קאנגרעס קען ניט ווערען פערמאנענט. די פראגען יעצט זיינען: וואס זאלען מיר טון מיט דעם יעצטיגען קאנגרעס. ווי אזוי זאלען מיר שאפען א פערמאנענטען אידישען קאנגרעס. דאס זיינען צוויי באזונדערע קלאהרע אישוס, וועלכע שטעהען פאר און ביידע דארפען באהאנדעלט ווערען באזונדער און ניט צוזאמען. ווען מען מישט זיי אויס ליידען זיי ביידע. לאמיר פרובירען זיי צו באהאנדלען סעפאראט.

צום ערשטען — וואס דארפען מיר טון מיט דעם יעצטיגען קאנגרעס? עס איז ניט נויטיג דא, יעצט, אריין צו געהן אין די איינצעלהייטען ווי אזוי דיזער קאנגרעס איז ענטשטאנען, און וואס ער האט אויפגעטון אין זיין ערשטער סעשאן. דאס דארף יעדען זיין באקאנט. עס איז א זעהר אינטערעסאנטער קאפיטעל אין אונזער אמעריקאנער אידישען לעבען. עס איז גענוג דא צו דערמאנען צוויי וויכטיגע פונקטען: איינער איז, אז לויט דעם אפמאך צווישען די פארטייען, וועלכע האבען זיך פאראייניגט צו פארופען דעם קאנגרעס, טאר ניט פארגעבראכט ווערען די פראגע פון א פערמאנענטען אידישען קאנגרעס או זדער צווייטער איז, אז דער קאנגרעס לויט א רעזאלוציע אנגענומען ביי דער לעצטער זיצונג פון דער ערשטער סעשאן, מוז ער נאך א מאל פארופען ווערען, אין לויפע פון איין יאהר נאך דעם וואס פריעדען וועט געשלאסען ווערען, און, אז די פאריזער דעלעגאציע זאל אפגעבען איהר רעפארט און דערנאך דארף זיך דער קאנגרעס אויפלייזען.

בנוגע דעם יעצטיגען קאנגרעס און וואס עס דארף מיט איהם געטון ווערען זיינען פאראן די פאלגענדע ריכטונגען: איין גרופע קאנגרעס דעלעגאטען, מיט די פיהרערס אן דער שפיצע, פארלאנגען, אז דער קאנגרעס זאל זיך האלטען ביי דעם אפמאך ניט אויפצונעמען די פראגע פון א פערמאנענטען קאנגרעס, און זאל זיך אויפלייזען נאך דעם וואס די פאריזער דעלעגאציע וועט אפגעבען איהר רעפארט. זיי באהויפטען, אז א קאנטראקט איז א הייליגעס און מוז געהאלטען ווערען און זיי זיינען בארייט פון זייער זייט צו טון וואס דער קאנטראקט פארלאנגט. זיי טענה'ן אויך, אז די פאריזער דעלעגאציע האט כמעט פאלשטענדיג אויסגעפיהרט איהר מאנדאט און האט געקראגען רעכטע פאר די אידען אין פוילען, רומעניען א. ז. וו. וועלכע רעכטע זיינען זאגאר גאראנטירט ביי די זעמטליכע טריטים. דערמיט, זאגען זיי, האט זיך דער קאנגרעס אפגעטון זיין ארבייט און האט מעהר פשוט ניט וואס צו טון. וואס אנבאטרעפט די מזרח אייראפעאישע אידען, זאגען זיי, מען דארף זיי לאזען צרוה, מיט דער צייט וועלען זיי זיך איינארדנען זייער לעבען אונטער די נייע אומשטענדען, און אויך אז אונזער מישען זיך אין זייערע אנגעלעגענהייטען קען נאר ברענגען צרות און שאדען. עס מוז נעהמען צייט אויסצוגלייכען די אלע פארשידענהייטען און אז א קאנגרעס קען דאביי גאר ניט טון. רעליעף ארבייט וועט שוין פארזארגען די דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע.

מען קען ניט זיין איינפארשטאנען מיט אזא שטעלונג, ווענינגסטענס איז זי אבער קלאהר און שארף פארמולירט. די אנדערע דעלעגאטען זיינען איבערצייגט אין א סך זאכען. ערשטענס, אז די פיהרערס זיינען אונגערעכט. דערנאך, אז דער קאנגרעס טאר זיך ניט אויפלייזען ווייל עס זיינען פאראן דרינגענדע פראגען, וועלכע פארלאנגען, אז נאר א קאנגרעס זאל זיי באהאנדלען. אז די אידען פון אייראפא נויטיגען זיך אין אונזער שטיצע און אז די שטיצע קען נאר געגעבען ווערען פון אונז אין א ארגאניזירטע פארמע — און ווייל מיר האבען שוין דעם קאנגרעס, זאל דער קאנגרעס ווייטער פונקציאנירען. עס ווערט אויך באהויפטעט, אז מיר קענען זיך צופריעדענשטעלען מיט דעם וואס מיר האבען געקראגען פאר די אייראפעאישע אידען רעכטע אויף פאפיר, נאר, אז עס איז אונזער פליכט צו זעהן, אז די רעכטע זאלען רעספעקטירט ווערען. און אז מיר זאלען טאקע פראטעקטען די רעכטע פון די אידען אין פוילען און רומעניען א. ז. וו. און זיין די קלענער געגענדער, וועלכע פאלגען ניט אויס זייערע טריטי אבליגיישאנס. אויך ווערט געפאדערט, אז די קאמיטע פון די אידישע דעלעגיישאנס אין פאריז זאל געשטיצט ווערען, און אז אזא שטיצע קען נאר געגעבען ווערען. ווען עס עקזיסטירט א אידישער קאנגרעס. צו די אלע און פיעלע אנדערע טענות קומט צו דער פארלאנג, אז דער קאנגרעס זאל איבערנעהמען אונטער זיין לייטונג און פיהרונג די גאנצע רעליעף ארבייט און זאל זיך באטייליגען אין דער געפלאנטער אלגעמיינער רעליעף קאנפערענץ, וועלכע וועט שטאטפינדען אין אייראפא ענדע מאנאט מאי, און אז דיזער קאנגרעס זאל אנערקענען דעם פרינציפ פון א פערמאנענטען אידישען קאנגרעס און זאל מאכען די נויטיגע אריינזשמענטס פאר נייע עלעקשאנס און ווייטערע אקטיוויטעט.

עס איז לייכט צו זעהן, אז דא אין א צוזאמענמישעניש פון א סך גערעכטע און אונגערעכטע פאדערונגען. און אז עס איז ניט פאראן איין פארמולירטע שטעלונג, נאך מעהר, אז די שטעלונג אין פארלאנגען זיינען געגען דעם אפמאך און אויך געגען דער רעזאלוציע פון דעם קאנגרעס זיך צו שליסען נאך דעם רעפארט.

ווען מיר קומען יעצט צו דער פראגע וואס באדארף מען טון מיט דעם קאנגרעס, איז דער ענטפער זעהר איינפאך. די גערעכטע פאדערונגען באדארפען אויסגעפיהרט ווערען און די ניט גערעכטע דארפען אויסגעלאזט ווערען. אין עפענטליכען לעבען דארף מען זיין עהרליך און קאנסעקווענט גראדע ווי אין פריוואט לעבען. יא מאסע דארף ניט ברעכען א קאנטראקט גראדע ווי א איינצעלנע פערזאן. דער אפמאך ניט פארצוברענגען די פראגע פון א פערמאנענטען אידישען קאנגרעס דארף ביכשטעבליך אפגעהיט ווערען. דאס איז געווען איינע פון די קאנדישאנס אויף וועלכע מיר זיינען זיך צוזאמענגעקומען און באזירענדיג אויף דעם דאס אלע וועלען האלטען ווארט האט מען צוזאמענגערופען דעם קאנגרעס.

דאס איז א גערעכטע פאדערונג און זי מוז אנערקענט ווערען. יעצט וועגען דער רעזאלוציע צו שליסען דעם קאנגרעס נאך דעם רעפארט פון די דעלעגאטען. עס מוז דא קאנסטאטירט ווערען דער פאקט, אז די רעזאלוציע איז אנגענומען געווארען ביי די דעלעגאטען פון דעם קאנגרעס, ביי איינע פון די זיצונגען. די רעזאלוציע איז ניט געווען א טייל פון דעם קאנטראקט פון פאראייניגונג. די רעזאלוציע איז אנגענומען געווארען ווייל דאמאלס האבען די דעלעגאטען געדענקט, אז נאך דעם רעפארט וועט דער קאנגרעס מהה ניט האבען וואס צו טון. ווען עס צייגט זיך אבער ארויס, אז דער קאנגרעס האט יא ווייטערע ארבייט און די דעלעגאטען דעקען אזוי, ניט נאר האבען זיי דאס רעכט צו ריקאנסידערען די רעזאלוציע, זאנדערן עס איז זייער פליכט דאס צו טון.

דער קאנגרעס אין סעשאן האט א רעכט צו באהאנדלען אירגענד וועלכע ארבייט ער האט פריהער באהאנדעלט, און אויך צו טון וואס ער האט א געזעצליכע קראפט דערצו. צו אילוסטרירען דעם פונקט און כדי איהם צו מאכען קלאהרער, לאמיר זאגען, אז ביי דער ערשטער סעסיע האט דער קאנגרעס געפעסט א רעזאלוי, אז יעדע נאציאנאלע קערפערשאפט זאל צאהלען א געוויסע טעקסביי צו דער צווייטער סעשאן. אז ביי דער צווייטער סעשאן זאלען קומען די נאציאנאלע ארגאניזיישאנס און ערקלעהרען, אז זייערע עקזעקוטיווע קאמיטעס האבען דאס ניט געוואלט אנערקענען און זיי פארלאנגען, אז די רעזאלוציע זאל ריקאנסידערט ווערען, קען יעמאנד צווייפלען, אז דער קאנגרעס וואלט געהאט א רעכט צו ריקאנסידערען די רעזאלושאן און זי צוריקרופען. אויב ער וואלט זיך ניט געוואלט צוקריגען מיט די נאציאנאלע ארגאניזיישאנס? עס איז אן עלעמענטארעס רעכט. די רעזאלושאן אויפצולייזען דעם קאנגרעס נאך דעם רעפארט קען צוריק גערופען ווערען און דער קאנגרעס קען בלייבען און ווייטער פונקציאנירען. אויב עס וועלען זיך געפינען לייטע, וועלכע וועלען ניט זיין צופריעדען מיט אזא מין רזאלוציע, דאס איז זייער געשעפט, דער קאנגרעס קען און מוז געזעצליך פארטגעהן מיט זיין ארבייט און טון זיין פליכט צום אידישען פאלק לויט די אומשטענדען פארלאנגען: נאכדעם וואס די אלטע רעזאלוציע וועט ריקאנסידערט ווערען איז ניט פאראן קיין געזעצליכע אדער מאראלישע קראפט, וועלכע קען איהם שטערען אין זיין ארבייט. דאן וועט זיין זיין פליכט צו פארמולירען א ווייטערען פראגראם פון אקטיוויטעט און אויסקלייבען פון די אלע אישוס די וועלכע ער האט א רעכט צו פארהאנדלען.

דער יעצטיגער קאנגרעס קען פונקציאנירען אזוי לאנג ווי די דעלעגאטען מעהרהייט דענקט, אז ער האט ארבייט. דאס הייסט אבער ניט, אז ער קען ווערען פערמאנענט אדער ער קען פארהאנדלען די פראגע פון א פערמאנענטען קאנגרעס.

פילאדעלפיע האט דעם גרעסטען זייגער אין דער וועלט

ענגלאנד איז ביז אהער געווען שטאלץ אז זי האט דעם גרעסטען זייגער אין דער וועלט. דער "ביג בען" דער גרויסער זייגער וואס הענגט אין דעם קלאק טורם פון פארלאמענט. דער ציפערבלאט איז 23 פוס ברייט. דער זייגער האט א רעקארד פון געהן 63 יאהר אהנע זיך אבצושטעלען אין ווען ער האט זיך אבגעשטעלט איז עס געווען דורך אן עקסידענט. א גרויסער שנעע שטורם האט דעם זייגער אנגעפילט מיט שנעע און דער זייגער האט זיך אבגעשטעלט. ביי נאכט ווען די שטאדט לאנדאן איז רוהיג הערט מען דעם שלאגען פון זייגער אויף א שטרעקע פון פינף מייל.

עס שיינט אבער אז ענגלאנד האט זיך ניט מיט וואס איבערצונעהמען אויף דעם "ביג בען". אין אמעריקא זיינען דא דריי זייגערס וועלכע זיינען גרעסער פון דעם וועלכער הענגט אין דעם טורם פון ענגלישען פארלאמענט.

דער גרעסטער פון די אמעריקאנער זייגערס איז דער וואס הענגט אין די פילאדעלפיא סיטי האל. דער צווייטער איז דער קאלגייט קלאק, דער וואס הענגט איבער דער קאלגייט זייף פעקטארי אין ניו דזשורסי. דער דריטער פון זיי איז דער זייגער פון די מעטראפאליטאן טורם אין ניו יארק.

דער מעטראפאליטאן טורם זייגער וועלכער איז קלענער פון קאלגייט טורם זייגער און פון דעם פילאדעלפיא זייגער האט א ציפערבלאט פון 27 פוס ברייט. די ווייזערס זיינען 17 פוס לאנג. דערפאר אבער האט דער ענגלישער זייגער גרעסערע גלאקען צו קלינגען די שטונדען א דער מעכאניזם איז פיעל עלטער און מעהר קאמפליצירט פון די אמעריקאנער זייגערס.

יעדע וואך פון זייגער ווענט 680 פונט און ווערט אנגעצויגען דורך א מאשין איין מאל אין וואך.

די אומאנער אין קענערע מוזען זיך איצט ארגאניזירען

עס פאהרט אפ די טעג פון די אומאנער פון די פאראייניגטע שטאטען א ספעציעלער קאמישאנער קיין אומאן און די ארומיגע שטעדטלאך ווי טאלנע, זוויניגראדקע האלוועניסק, סאקאלעווקע אובּרימעווע, חארשעוואטע, טעפליק טאראוועצע, דובאווע און ליפאוויץ.

דער שליח איז דייוויד אייבראמס, א מיטגליעד פון דער אדמיניסטראציאנס קאמיטע פון דעם פארבאנד פון אוקראינער אידען אין אמעריקא און דער פערבאנד איז פאראינטערעסירט צו העלפען מאכען די אומאנער נסיעה אן ערפאלג.

אלע אומאנער אין טאראנטא זאלען זיך ווענדען צו מר. מארים הערמאן 238 דאנסטריט.

אומאנער קענען זיך אויך מעלדען צום אומאנער סעקרעטער, י. פיין 449 וויליאמס עוועניו, ברוקלין נ. י.

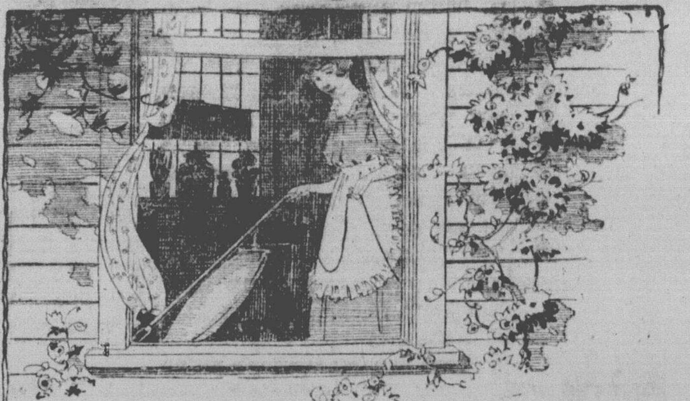

פריהלינג הויז ריינינונג? ניט נויטיג!

די יעהרליכע פרילינג־סטראשידלע איז פארשוואונדען. הויז־ריינינגונג איז איצט פשוט און אנגענעמע ארבייט פאר א יש טונגרע־צייט. דער כשוף־מיטעל, וועלכער האט אריינגעבראכט די בענשונג אין אזוי פיעל מאדערנע היימער איז דער

היידרא וואקום קלינער

עס הערלאזט ניט די שמוץ אויפצוקלייבען זיך. עס נעהמט ארויס דעם שטויב און שמוץ ביי יעדען פיהר מיט דעם איבער די ראגס און קארפעטס. עס ריינינגט אויך קורטענס, באצויגענע מעבעל, א. א. וו.

קומט און קוקט עס אן. לייכטע באדינגונגען פאר היידרא קאסטימער.

HYDRO EAST END STORE

דזשעראר און קארלאו
טעלעפאן דזשעראר 761

די סטאר שליסט זיך שבת איינס דעם זייגער.

אלערליי געלדער פארקויפט

אין קעש און דרעפטס, רוסישע, עסטרייכישע, דייטשע, רומענישע א. ז. וו.

וויקטארי באנדס געקויפט

שיפסקארטען

אויף אריבערברייננגען אייערע לייט גלייך פון פלאן נאך קענעדע

אונזער הייניגער קורס פיר פוילישע מארקס

1000 פאר $8.00

Polish Mks

צו פארקויפען רוסישע רובעל הונדערט 2 סענט.

גוראפסקי'ס

113 Queen St. West.
Toronto Ont.

אפען ביז 9 אווענדס.

יעהרליכער קאנצערט

— פון —

האמבורג קאנסערוואטאריום

,,זעלטענע ארויסווייזונג פון קאנאדישע טאלאנטען

אין מעסי האל

שבת דעם 15־טען מאי

7.15 אווענטס.

אלע סיטס רעזערווירט צו 25 סענט.

טיקעטס צו קריגען אין באראדה'ימערס מוזיק סטאר.

נאר פאר 2 דאלאר

זאגט ניט עס איז א גרויסער יקרות — אמת, צו געהן זיך מאכען א סוט קאסט א אצינד מיט געלט. אבער איהר קענט האבען א סוט ...

מיר קלינען, פרעסען און פארבען

ל. ווייט און זוהן

135 סט. פעטריק סטריט

טעלעפאן עדעלייד 2015

270 קווין סטריט וועסט

טעלעפאן עדעלייד 1279

טעלעפאן אדעלייד 5615.

דר. מ. קייטס

דענטיסט.

218½ קווין וועסט.

(קאר. מיקאל סטריט.)

טאראנטא.

אהין

פארספיסונגען קורירט אין 24 שטונדען

SANTAL CAPSULES MIDY

יעדע קייל האט דעם נאמען MIDY

היט זיך פאר נאכגעמאכטע!

אפען אין אווענט — YOLLES — אפען אין אווענט

HIGH CLASS FURNITURE

פאר מענשען וואס ווילען אויספיקסען זייערע זומער הייזער און גלאט אזוי קויפען פיירניטשור דאן קומט און אינטערעסירט אייך מיט דעם סייל

ספעשעל פרייז פארקלענערונג

ווייניגער ווי פאר'ן מאנופעקטשורערס קאסט

אייזערנע בעטען, עטוואס אומפּערפעקט

אייזערנע בעטען, ווייסער ענעמעל, 16—11 אינטש פאסטס, שטארקע ארבייט, רעגולער פרייז $5.50, אלע סייזעס. צום אויסקויפען — $3.15

אייזערנע בעטען, געטרימט מיט בראס, ווייסער ענעמעל, רעגולער פרייז $7.25. אלע סייזעס. צום אויספארקויפען — $3.95

אייזערנע בעטען, גרויסער בראס, ... ברעסענע קנאפען. רעגולער פרייז $9.75 אלע סייזעס. סייל פרייז $5.35

אייז באקסעס

פון הארטען האלץ, גאלדענער פיניש. פינף באזונדערע און אפגעטיילטע ווענטלאך, דערלאזט ניט קיין שנעלע צושמעלצונג פון אייז, ווייסער ענעמעל אינווענדיג. רעגולער פרייז $19.75. סייל פרייז — $15.65

ספרינגס

געוועבטע דראט. הילצערנע פריים אלע סייזעס — $3.95

מאטראצען

... $5.35

וועראנדע שטולען

... $8.25

קיטשען שטולען

אין גאנצען פון הארטען האלץ, צוויי־ענדיגע שטאנגען, גאלדען פיניש. $1.39

אויסרוקענדע קאוטשעס

... רעגולער פרייז $18.50 ... $14.65

379-381 קווין סט. וועסט

לעבען פיטער — א פאר טריט פון ספעדיינע